

DE

T1645
MILITAIRE SPECTATOR.

(*Vijftiende Jaargang.*)

T I J D S C H R I F T

VOOR HET

NEDERLANDSCHE LEGER.

Want mijn gewisse zal mij dien mildelijk loonen, met getuigenis dat ick mij eenighzins jeeghens mijne Landsluiden heb gequeeten, helpende hen aan middel om een' rijken schat van tijd te bespaaren: dewijl zij de stof en omstandigheeden van een zeer breeden handel kunnen plakken uit een beknopt bundel van blaaden.

HOFFT.

HOOFD-REDACTEUR

J. C. VAN RIJNEVELD.

Ridder der beide Nederlandsche orde's en der Koninklijke Pruissische Roode Adelaars-orde, 3de klasse; Majoor der Artillerie; Lid van de Hollandsche Maatschappij van Wetenschappen te Haarlem, van het Provinciaal Utrechtsch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, en der Maatschappij van Nederlandsche Letterkunde te Leiden.

VIJFTIENDE DEEL.

BREDA,
BROESE & COMP.

1847.

MOTTO'S

AAN HET HOOFD VAN ELK NOMMER DES VIJFTIENDEN DEELS GEPLAATST.

- I. Viel Klopfen macht den Braten weich,
Viel Trofen höhlen Steine
Hilft auch ein Wort nicht immer gleich
Kriegt's eündlich doch auch Beine!

WELAAR.

- II Persuader une société à laquelle nous sommes étranger et qui peut être mal disposé en notre faveur, causer avec elle à son insu, sans qu'elle s'en doute d'abord, voilà ce qu'il faut faire; puis, lorsque nous serons admis dans le sein de ce monde qui nous repousse, nous ferons tant et si bien qu'il ne pourra même plus s'esquiver.

JOACHIM AMBERT.

- III. Der Mensch war nie erfunderischer als da, wo es galt, dem Menschen zu schaden.

WREYDEN.

- IV Sommigen zullen wellicht zeggen, dat wij stoutmoedig in onze beschuldigingen zijn. Wij storen ons daaraan niet; want de waarheid willen wij huldigen. Vraagt men ons naar bewijzen, zoo zouden wij ons kunnen vergenoegen met te antwoorden dat deze zaken van algemeene bekendheid zijn.

HANDELSBLAD van 29 September.

- V. Si l'armée après les rudes et pénibles épreuves par lesquelles elle a passé, était soumise à de nouvelles réductions, il vaudrait mieux prendre la plume et l'effacer d'un seul trait.

BARON FORSTNER DE DAMBENOT.

- VI Het dragen der wapenen tot handhaving der onafhankelijkheid van den Staat en de bevoliging van destelfs grondgebied blijft, overeenkomstig 's lands oude gewoonte, den geest van de Pacificatie van Gent, en de grondbeginselen bij de Unie van Utrecht aangenomen, een der eerste plichten van alle ingezetenen van het Rijk.

Art. 201 der Nederl. Grondwet.

- VII. Het verdient hierbij opmerking, dat niet zoozeer hetsoggen, kritische nasporingen en geleerde verhandelingen, dan wel gewaarwordingen, totale indrukken en enkele gloeiende spraken van den geest, het zaad der wijsheid uitwerpen, hetwelk vrucht moet dragen voor de ziel.

VON CLAUSEWITZ.

- VIII De tout choc jaillit un bruit ou une étincelle. Le bruit guide, l'étincelle éclaire.
ALEXANDRE DUMAS.

- IX. Enfin je ne me moqueras pas de toi; je crois qu'il est impossible d'avoir de meilleurs procédés. Et pourtant il est fort probable, que tu m'accuseras d'être le plus insolant et le plus présomptueux de tous les auteurs, que tu te fâcheras à moitié chemin, et que tu refuseras de me suivre.

A ton aise! Va ou ton penchant te pousse. Je ne suis pas irrité contre ceux qui te captivent en faisant le contraire de ce que je veux faire; je n'ai pas de haine contre la mode. Toute mode est bonne tant qu'elle dure et qu'elle est bien portée; il n'est possible de la jeter que quand son règne est fini.

GEORGE SAND.

- X. L'homme soldé, le soldat, est un pauvre glorieux, victime et bourreau, bouc émissaire, journallement sacrifié à son peuple et pour son peuple, qui se joue de lui; c'est un martyr féroce et humble tout ensemble, que se rejettent le Pouvoir et la Nation toujours en désaccord.

ALFRED DE VIGNY, *Servitude et grandeur Militaires.*

- XI. C'est ainsi que végète l'armée. Semblable à ces boules lancées par un bras vigoureux, et qui, longtemps après que le bras est retombé, roulent encore; les régiments ont un mouvement lent et monotone, dernier indice d'un élan qu'imprima jadis une puissante main. Ce mouvement s'éteint de jour en jour. Qu'on y songe sérieusement.

J. AMBERT.

- XII. Nous savons que le budget de la guerre a de lourdes charges et que le matériel des armées absorbe la meilleure part; mais les magasins, les arsenaux, les cacons, les établissements, n'appartiennent pas plus à l'armée qu'aux administrations, à la magistrature ou au clergé.

J. AMBERT.

Vijftiende Jaargang.

Aide Mémoires (Zamenstelling en uitgave eener Engelsche) voor Ingenieurs. . . . . Bladz. 43.

Algerie (Getal en nommer der regimenten welke veldtogten in) hebben gemaakt. . . . . » 21.

Artillerie-detachement (formatie van een) voor de Hudsonsbaai. . . . . » 43.

Artillerie (Versterking der Engelsche) . . . . . » 21.

Avancement-verhouding bij het Fransche leger. . . . . » 66.

Balie (Expeditie naar) . . . . . » 91.

Belooning aan de Engelsche generaals HARDINGE en GOUCH. . . . . » 21.

Bevorderingen (Iets over de) bij het Pruisische leger. . . . . » 22.

Bibliographie. Bladz. 22, 44, 67, 83, 106, 128, 152, 174, 220, 242, 266.

Boekbeoordeelingen.

1. Het leger en de soldaat, door WEITSEL. . . . . Bladz. 99.

2. Beschouwingen over SIDORNE'S Geschiedenis van 1845, door KNOOP. . . . . » 101.

3. Begrooting van Oorlog, door J. MOCK. . . . . » 102.

4. Lettre à un Membre des Etats-Généraux, par FORSTNER DE DAMBEKOV. . . . . » 102.

5. Handleiding over de kennis der draagbare wapenen, door A. G. WESTERBORG. . . . . » 144.

6. Proeve eener Verhandeling over de eigenschappen van de draagbare vuurwapenen, door F. J. STIELTJES. . . . . » 144.

Bom- en Steenfougassen (Over het gebruik der) Bladz. 68, 95, 118.

Bondskontingent (Inspectie over het Limburgsch-) . . . . . Bladz. 66.

Bondskontingenten (Over de inspectie der) . . . . . » 103.

Brandrakettenkorps (Invoering van een) in Zweden. . . . . » 22.

Brandpijlen (Over het gebruik der) in den Oorlog. . . . . » 8.

— (Beproeving van nieuwe) van HALE. . . . . » 66.

Brieven aan MARIAS

V. Overwegingen bij de voorzetting dezer briefwisseling in den vijftienden jaargang van den *Militairen Spectator*; moeilijkheden die zich daarbij opdoen. — Te verwachten discussiën in onze Tweede Kamer; invloed der anti-militaire neigingen. — Invloed der vroegere dwalingen. — Het doode en levende weervermogen. — Voorbeeld van het Engelsche Parlement. — Beoordeeling van sir R. PEEL. — Uitbreiding der krijgsmagt in andere staten. Beschouwing eener doelmatige organisatie van het infanterie-bataillon, door een Beijersche officier; eenige gevolgtrekkingen uit dat vertoog; een wensch gerigt aan onze Tweede Kamer. Bladz. 1.

VI. Een goede raad aan huisvaders. — Waardoor men een groot man worden; hoe dat alles werken moet op het verminderen van zelfstandige karakters. — Bestrijding van het idee, dat de officieren geene zitting zouden kunnen nemen in de Tweede Kamer onzer Staten-Generaal, zonder hunne zelfstandigheid te verloochenen. — Over de zelfstandigheden van den volksvertegenwoordiger; in hoeverre die bij de officieren bestaan en aangekweekt kunnen worden. — Over het licht dat de officieren bij de discussie over sommige onderwerpen in de Tweede Kamer zouden kunnen verspreiden; die van despoorwijdte der ijzeren wegen, als voorbeeld, in alles wat deze verbindingswegen betreft ten opzichte der lands-defensie. — Mededeeling der gevoelens van onderscheidene schrijvers nopens dit onderwerp. — Uiteenzetting en beoordeeling van deze belangrijke staatkundige kwestie. . . . . Bladz. 23.

VII. Nog iets over het nut der ijzerwegen, ook ten opzichte der landsdefensie. — Ondervinding opgezameld bij het transport van troepen langs de ijzerwegen in Silezie, bij gelegenheid der gebeurtenissen in den vrijstaat Krakau. — Officiële

notitiën over bedoeld transport van infanterie, artillerie en kavallerie, langs den spoorweg van Opper-Silezie, getrokken uit het Pruisische *Militair Wochenblatt*; eenige aanmerkingen, gevolgtrekkingen van een ander Duitsch tijdschrift; aanmerkingen daarop. — Over het gebruik der metamorfoseerde katoen als buskruid; aanmerkingen daarop. . . . . Bladz. 45.

VIII. Een woord over de overwinning onzer troepen op Balie behaald. — Toon daarover in onze dagbladen. — Nieuwe organisatie van het Limburgsche Bonds-contingent. — Donkere tinten op het tafereel van het tegenwoordige en de toekomst. — Gronden van bemoeidiging. — Een lichtstraal in het duister: vooruitzichten voor den onder-officier. — Dood van den Generaal EVERS; eene bloem op zijn graf. — Inspectie van het Limburgsch Bonds-contingent. Bladz. 61.

IX. Herinnering aan een vertoog: « *De Nationale strijdvaardigheid* » enz., vroeger door den M. S. geleverd; doel en strekking van dat vertoog. — De oprigting van zoovele handboogschutters-gezelschappen, wekt het denkbeeld op om op dat vertoog terug te komen. — Twee voornamste krijgsgeselschapsen. — Iets over het verband dezer krijgsgeselschapsen tot de herleefde zucht naar oude volksspelen: de harddraverijen; de wedrennen; de Yachtclub; het schaatsenrijden. — Iets over de oude schutter-corporatiën; haar nut voor de verdediging des lands. — Nog een oud artikel van den M. S.; verdere ontwikkeling van de wenken daarin opgenomen. — De Noord-Amerikaansche riflemens; de Zwitsersche en Tyrolsche scherpschutter-geuoetschappen. — Een plan tot oprigting van zulke geuoetschappen hier te lande. Bladz. 85.

X. Iets over de prozaïsche beteekenis van art. 204 der Grondwet. — Herinnering aan het artikel over de schutterij van den Heer O. W. H. S. — Oordeel en bedenkingen op dat vertoog. — Hoever de denkbeelden van den Heer H. S. toepasselijk zijn op ons stelsel van verdediging. — Iets over den invloed van goede scherpschutters bij de krachtige verdediging van localiteiten. — Twee punten van overweging bij de burgerwapening; gevolgtrekkingen. — Splitsing der schutterij in twee hoofdedeelten, *linie-schutterij* en *elite-schutterij*. — Percentsgewijze afscheiding. — Wijze hoe de beide hoofdedeelten ingedeeld moesten worden. — Voorwaarden hoe de beide hoofdedeelten ingedeeld moesten worden. — Voorwaarden tot de formatie en aanvulling van de *elite-schutterij*. — Voorstel tot oprigting van *Nationale jagersocieteten*. — Oprigting dezer societeiten; inrigting der societeiten; inrigting der jager-vereeniging ten platten lande; bestrijding der kosten. — Terugblik op het jaar 1846. — Wenschen. . . . . Bladz. 108.

XI. Nog eenige beschouwingen over het onderwerp van den vorigen brief. — Over de zedelijke grootheden van het leger. . . . . Bladz. 129.

XII. Iets over den invloed der militaire periodieke literatuur. — Het voorstel van den M. S. betreffende de brochure van den kapitein KNOOP. — De spontaneiteit. — Betrekking van den M. S. tot zijn publiek; beschuldigingen tegen hem. — Over de beoordeeling der brochure van Jonkh. Mock. — Ontwikkeling van de bedoeling van den M. S. en die der oppositie. — Iets over de cijfer-logica in de brochuren van de Jonkh^a. M. en S. en van den *Oud Soldaat*; wederlegging van een door hen dusgenoemd facta, door de leer der ondervinding en der geschiedenis van het tijdvak van 1830-1833: — Schets der krachten welke het korps Rijdende Artillerie in dat tijdvak kon ontwikkelen, en wat het regiment Rijdende Artillerie nu zou kunnen. — Een woord over de vestingen Maastricht en Venlo. — Noodzakelijkheid

- van een officieel militair tijdschrift. — Oordeel over de brochure van Jonkh. S. v. 'sG. — Over de commissie voor de herziening der reglementen. — Iets over het publiek maken van zaken betreffende de landdefensie. Bladz. 153.
- XIII. Redenen waarom er geen partij gekozen wordt in den strijd over het nieuwe ligte veld-materieel. — De budget-influenza. Een vreemd koppelwoord. — Nadeeligen invloed der vrijzinnige staatsbegrippen op de legerbelangen; uittreksel uit een fransch dagblad tot betoog. . . . . Bladz. 175.
- XIV. Aarzeling om te antwoorden. — Schuttersgilden. — Iets over Pruisen en deszelfs nieuwe instellingen. — Ontwapening van Oostenrijk. — Iets over de N. S. — Over *Times* en zijne geschiedkundige werken; critiek van den hertog van *Belluno*. . . . . Bladz. 187.
- XV. Over den invloed der brochuren over de begroting voor Oorlog, op de beraadslagingen der sectiën van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. — Over de afschaffing der kavallerie, door den *Oud-Soldaat* voorgesteld. — Vergelijking met *Rogniat*. — Belangrijke bescheiden over het *stoomge-maal*, naar het ontwerp van den ingenieur van 's Rijks Waterstaat *Flime*. . . . . Bladz. 221.
- XVI. Iets over de orakels der ouden en jongeren. — Over de herhaalde klagten van stelselloosheid; de reclames deswege. — De nieuwe voordragt van wet op het avancement bij het fransche leger; discussie in de Kamer der Pairs en in de Kamer der Gedeputeerden. — De reclames zijn niet altijd billijk. — Billijkheid om de adjudanten eenige meerdere kansen op bevordering te geven. — Even moeilijk is het een vast stelsel bij de defensie aan te kleven. — Zouden de committés de reclames verminderen of doen ophouden? — Nuttigheid, ja noodzakelijkheid van eene bepaalde grondwet voor het geheele defensiewezen; de genomen proeven zullen wel dezelfde gevolgtrekking hebben doen maken. — Over de oprigting van een marine-artillerie-korps; over het daaruit te verwachten voordeel; de gronden voor deze bewering. — Zou het voltallig houden van een marine-artillerie-korps bezwaarlijk zijn? — Iets over de zevenkinderen-wet; ontwerp eener militaire opvoeding der kinderen; vereeniging met de opkweeking der soldaten-kinderen. — Over de noodzakelijkheid van iets te doen voor de aanvulling en uitbreiding der kaders. — Een bericht nopens *Joachim Ambert*. — Over de vertalingen der brochure van den kapitein *Knoop*; over dat van den majoor *Löben Sels*. — Het erkennen van persoonlijke verdiensten, door de Engelschen; oordeel van den *Times* over den gestorven generaal *Drotot*, tevens als eene bijdrage om de waarde der artillerie te kunnen begroeten. — Nog een woord aan den schrijver over de klasse van discipline in den N. S.; eenige gevolgtrekkingen daaruit. — Eene over de mantels van de officieren der infanterie. — Het afsterven van den generaal-majoor *Geiswilt van der Netten*. Bladz. 243.
- Brief van den luit.-ingenieur *G. Kuiper Hz.* . . . . Bladz. 83.
 — heer *Jonkh. Mock*. . . . . » 195.
- Bus (Beproeving eener nieuwe) door *LANCASTER* uitgevonden. . . . . » 44.
- Bussen (Invoering der Wildsche) bij het Wurtemberg-sche leger. . . . . » 22.
- Committés (Uitbreiding der speciale korps-wapen-) in Frankrijk. . . . . » 80.
- Corsikaansche voltigeurs (Eigenaardige wapening der) . . . . . » 66.
- Diensttijd der Engelsche soldaten (De) verkort. . . . . » 44.
- Discipline (De klasse van) . . . . . » 218.
- Dragonders (Een paar opmerkingen over de oefeningen te voet der) . . . . . » 18.
 — (Iets over de kleeding en uitrusting der) . . . . . » 19.
- EISENHART* (Historische bijzonderheden betreffende den generaal) . . . . . Bladz. 177, 204, 224.
- Engeland (Verdedigingsmiddelen van) . . . . . Bladz. 148, 208.
- Epinglettes d'honneur* als belooning voor de beste schutters der fransche infanterie. . . . . Bladz. 128.
- Exercitie- en dienst-reglementen (Bedenkingen over de) . . . . . » 229.
- Fakkels (Vervaardigen van) van katoen. . . . . » 67.
- Frankrijk (Iets over de verdedigingsmiddelen van) ten opzichte van Engeland, ... » 148.
- Galvanoplastique vervaardiging (Iets over de) van geschut, en daarmede genomen proeven. Bladz. 22, 103, 194.
- Geweer (Proef met een door *KNOCKE* te Munchen uitgevonden) . . . . . Bladz. 66.
- Gymnastie en voltige (Aanmoediging der) bij de fransche kavallerie. . . . . » 80.
- Haan (Verdwijnen van den franschen) van de *chacot-schilden*, ... » 80.
- Hooi (Over het zamenpersen van) . . . . . » 67.
- KNOOP* (Iets over de brochure van den kapitein) . . . . . » 151.
 — (Correspondentie over de brochure van den) . . . . . » 174.
- Koopen van officiersrangen in Engeland. . . . . » 21.
- Legaten (gemaakte) aan het fransche leger. . . . . » 80.
- Leger-indeeling (Over de fransche) . . . . . » 127.
- Leger (Versterking van het Engelsche) . . . . . » 128.
 — (Eenige statistieke berichten nopens het Engelsche) Bladz. 66, 103.
 — (Bijzonderheden over het Turksche) . . . . . Bladz. 141.
 — (» » » Mexikaansche) . . . . . » 147.
 — (Het staande) en de burgerwapening tegen oproer en geweld in Frankrijk. . . . . » 151.
 — (Schets van het Noord-Amerik.) Bladz. 173, 193, 219, 241.
- Maarschalken (Over de nog in leven zijnde fransche) Bladz. 65.
- Matrozen-korps (Uitbreiding van het artillerie-) in Zweden. . . . . » 22.
- Mijmeringen eens Loteling. . . . . Bladz. 124, 141, 240.
- NAPOLEON* (Levensdagen van) . . . . . Bladz. 40, 262.
- Onderwijs (Iets over het fransche regiments-) . . . . . Bladz. 127.
- Pays-Bas (Sur l'armée du royaume des) . . . . . » 256.
- Pensioenfond. . . . . » 76.
- Percussie-geweer (Proeven met een geheel nieuw) te Marseille. . . . . » 80.
- Remonte (Iets over de) in Frankrijk. . . . . » 43.
- Schetsen, beelden, enz.
 I. Een militair woordenboek. . . . . Bladz. 165, 215.
 II. De politieken. . . . . Bladz. 185.
 III. Over de volgorde der standen van de Maatschappij. . . . . » 232.
 IV. Hoe men soms tot bidden wordt gestemd. . . . . » 259.
- Scheepsbeslag (Behoedmiddel tegen het bederf van het koper) . . . . . » 44.
- Schietkatoen (Iets over het) . . . . . Bladz. 81, 103.
 — (Verslag eener gedane proeve met) door den kapitein *P. H. VAN DER MEULEN*. . . . . Bladz. 83, 106.
 — (Nog iets over het) . . . . . Bladz. 154.
- Schietoefeningen met het infanterie-geweer (Officiële resultaten der) in 1845 gedane . . . . . » 135.
- Shrapnel-granaten (Iets over de zelfontbranding der) . . . . . » 34.
 — (Officieel verslag over de Zweedsche proeven met) naar de vinding van den luit. *SIMENS*. . . . . » 50.
- Statistieke bijzonderheden nopens de sterkte, den ouderdom en 't avancement der Nederl. officieren. . . . . » 190.
- Sterfte in het Engelsche O. I. leger. . . . . Bladz. 21, 80.
- Stokslagen op nieuw ingevoerd bij het Engelsche O. I. leger. . . . . Bladz. 21.
- STORM VAN 'S GRAVESANDE* (Een verhoog over de brochure van *Jonkh.*) . . . . . » 160.
- Taktiek (Elementaire) der Europeesche infanterie.
 a. der Engelsche. . . . . » 39.
 b. — Fransche. . . . . » 64.
 c. — Oostenrijksche. . . . . » 122.
 d. — Pruisische. . . . . » 239.
- Veldgeschut (Beproeving van een nieuw soort) van gesmeed ijzer in Frankrijk. . . . . » 103.
- Vernieling eener Palanke door buskruid. . . . . » 20.
 — van poortdeuren te Quebec. . . . . » 150.
- Veteranen (Engelsche) voor de kolonie in Nieuw Zeeland. . . . . » 194.
- Voorzorg (Correspondentie over de) . . . . . Bladz. 16, 126.
- Voeder (Iets over de voedende kracht van groen en droog) Bladz. 44.
- Wapening (Over de) der Pruisische fort. . . . . » 22.
- WARREN* (Iets over het en proeven met het vernielings-projectiel van) . . . . . Bladz. 43, 103, 194.
- Water (Middel tegen het bederf van opgelegd). . . . . Bladz. 44.